

Проблеми життєдіяльності людини в сучасних умовах

Міністерство освіти і науки України
Миколаївський національний аграрний університет

Бібліотека

Проблеми життєдіяльності людини в сучасних умовах

Рекомендаційний покажчик літератури

Миколаїв
2018

УДК 355.58

П78

Укладачі: А. А. Ястремська, зав. відділом бібліотеки

Редактори: О. Г. Пустова, директор бібліотеки МНАУ
Д. В. Ткаченко, зав. відділом бібліотеки

П78 Проблеми життєдіяльності людини в сучасних умовах : рек.
покажч. літ. / уклад. . А. А. Ястремська ; за ред. О. Г. Пустова, Д. В.
Ткаченко. – Миколаїв : МНАУ, 2018. – 60 с.

© Миколаївський національний
аграрний університет, 2018

© Бібліотека Миколаївського НАУ,
2018

ПЕРЕДМОВА

В бібліографічному покажчику «Проблеми життєдіяльності людини в сучасних умовах» розглянуті питання безпеки життєдіяльності особи, суспільства та держави, цивільної оборони та цивільного захисту, пожежної безпеки, терористичної загрози та здоров'я людини. Висвітлюються основні аспекти взаємодії в системі “людина — життєве середовище”, джерела небезпеки та породжені ними фактори, що призводять до порушення життєдіяльності людей у повсякденних умовах виробництва й побуту та спричиняють надзвичайні ситуації.

До складу покажчика увійшли відомості про навчальні посібники, монографії, статті з наукових періодичних видань, а також матеріали всесвітньої мережі Інтернет з питань безпеки життєдіяльності.

При підготовці видання були використані фонди, каталоги та картотеки бібліотеки, бази даних бібліотеки МНАУ та електронні версії повнотекстових документів, розміщених в Інтернет.

Матеріали у покажчику розміщено за алфавітом авторів та назв видань.

Опис документів наведено мовою оригіналу. Бібліографічний опис зроблено за ДСТУ ГОСТ-7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». Слова і словосполучення скорочуються відповідно діючим стандартам ДСТУ 35.82-97 «Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила», ГОСТ 7.12-93 «Библиографическая запись. Сокраще-

ние слов на русском языке. Общие правила и требования».

Бібліографічний покажчик розрахований на студентів та викладачів, може бути використаний на курсах підвищення кваліфікації вчителів загальноосвітніх шкіл, ліцеїв, гімназій з питань проблем життєдіяльності людини в сучасних умовах.

ВСТУП

Проблема безпеки життєдіяльності (БЖД) людини і всього суспільства в сучасних умовах набула особливої гостроти й актуальності. БЖД обговорюється на сторінках газет і журналів, ученими, представниками громадськості, політичними діячами, тобто є об'єктом уваги всіх прошарків суспільства та держави. Учені давно почали турбуватися про небажані та негативні наслідки антропогенного впливу на природу й навколишнє середовище. Футурологи різних країн світу розробляли різноманітні моделі майбутнього збалансування розвитку людського суспільства з навколишнім середовищем в умовах величезних техногенних навантажень на біосферу. В останні десятиліття нашого століття різко зросла чисельність аварій, катастроф, дорожньо-транспортних пригод, у яких гине або втрачає здоров'я і працездатність велика кількість людей. За даним ВООЗ смертність внаслідок нещасних випадків займає третє місце у світі після серцево-судинних та онкологічних захворювань. Якщо від загальних захворювань вмирають переважно літні люди, то від нещасних випадків переважно гине працездатна молодь. Статистика свідчить про те, що травматизм є основною причиною смерті людини у віці від 15 до 41 року. На останньому етапі розвитку набувають великої гостроти проблеми соціальної напруженості суспільства в країнах з перехідною економікою. При-

чинами соціальної напруженості в суспільстві є незадовільні умови життя, праці, незадовільний матеріальний та культурний стан, зіткнення інтересів релігійного, ідеологічного характеру, система розподілу матеріальних благ, низький рівень освіти.

Таким чином, актуальність проблем БЖД в теперішній час визначається рядом причин. Виділимо три основні:

1) порушення екологічної рівноваги природного середовища внаслідок надмірного антропогенного навантаження на біосферу;

2) зростання числа техногенних аварій і катастроф при взаємодії людини зі складними технічними системами;

3) соціально-політична напруженість у суспільстві

Протягом усієї історії існування людства природне середовище завжди прагнуло дбати про свою безпеку. Величезне виробництво зброї, збільшення кількості атомних електростанцій, урбанізація, колосальна насиченість інфраструктурою, гіпертрофічний розвиток автомобільного транспорту, хімічних та інших шкідливих виробництв суттєво змінили якість природного середовища (води, повітря, ґрунту, клімату тощо), зробили життя людини більш небезпечним, а перспективи – не найкращими. Багато вчених пов'язують збільшення стихійних лих з діяльністю людини. Необхідно задуматися над фактом, що з 1960р по наш час кількість катаклізм на Землі збільшилася вдвоє і

продовжує зростати. Нераціональна господарська діяльність, багаторазово підсилена здобутками науково-технічного прогресу, призвела до пошкодження і вичерпання природних ресурсів, зміни регенераційних механізмів біосфери, деформації сформованого протягом багатьох мільйонів років природного кругообігу речовин та енергетичних потоків на планеті, порушення динамічної рівноваги глобальної земної соціоекосистеми. Внаслідок цього почалося прогресуюче руйнування біосфери планети, що загрожує стати безповоротним і призвести у найближчому майбутньому до такого ступеня деградації навколишнього середовища, коли воно стане не придатним для подальшого існування людей. Отже, на сучасній стадії взаємодії суспільства та природи глобальна земна соціоекосистема стала функціонально замкненою. Вона втрачає здатність до природної саморегуляції. Головним її регулятором тепер повинно стати суспільство, і від того, як воно буде виконувати функції з охорони навколишнього середовища, залежить майбутнє людей.

У міру розвитку науки й техніки рівень безпеки людини постійно зростає. Людство перемогло епідемії холери, віспи, чуми, тифу, поліомієліту. Середня тривалість життя людини у найбільш розвинених країнах світу складає вже 77 років і має тенденцію зростання. Розвиток науки й техніки підвищує в цілому безпеку життєдіяльності людини і призводить до появи цілого комплексу нових небезпек, надмірного

збільшення ступеня ризику, травматизму та загибелі людей. Причинами зростання рівня небезпек є: ускладнення технологічного обладнання і процесів; зневажання людиною своєї безпеки; зниження надійності приладів; помилки при проектуванні та експлуатації; звикання до порушень правил техніки безпеки. Аналіз обставин травматизму та загибелі людей доводить, що вони часто (60 – 80 %) обумовлені зневаженням зі сторони людини своєї безпеки, незнанням наслідків своєї діяльності, шкідливих факторів виробництва та середовища. Зростання випадків технологічних катастроф (аварій на АЕС, хімічних та інших небезпеках виробництва, транспортні пригоди і т. д.) обумовлене зниженням реальної надійності приладів, виготовлених людиною, застарілим обладнанням та помилками при їх експлуатації. З'явився страх втрати контролю над технологіями. Досить лише згадати Чорнобиль. Техніка так сильно увійшла в наше життя, що багато людей забуває про безпеку для життя і здоров'я. Люди звикають до порушень правил техніки безпеки як на виробництві, так і в побуті. Визначилися серйозні зміни уставленні людини до ризику. Сьогодні від технічно грамотної експлуатації, своєчасно прийнятого, часто єдиного правильного рішення, залежать безпека, здоров'я і навіть життя великої кількості людей. Однією з головних причин неможливості досягнення повної безпеки (чи досконалості) технічних систем є сутність природи самої людини, основна відмінність

якої від інших живих істот полягає у пізнавальній діяльності (пізнанні світу).

Людина завжди прагне пізнати невідоме, хоче лігати, як птах, плавати, як риба, і т. д. Так як процес пізнання нескінченний, то є природним те, що він супроводжується успіхами і невдачами, прийняттям вірних рішень і здійсненням помилок. Проте ціна таких помилок при надзвичайно складному рівні техніки настільки висока, що дуже часто приводить до трагічних наслідків: великих аварій і катастроф.

БЖД, як наука, розглядає проблеми охорони здоров'я і безпеки людини у навколишньому середовищі, виявляє небезпечні та шкідливі фактори, розробляє методи і способи захисту людини шляхом зниження небезпечних і шкідливих факторів до допустимих значень, розробляє способи ліквідації наслідків небезпечних і надзвичайних ситуацій. Врахування розглянутих причин повинно бути обов'язковим при вирішенні питань забезпечення загальної безпеки особистості, окремих груп та суспільства у цілому.

Джерело:

Луц. Т. Є. Сучасні проблеми безпеки життєдіяльності [Електронний ресурс] / Т. Є. Луц, К. Д. Дідик. — Режим доступу : <http://op.iee.kpi.ua/1/p.54-58.pdf>. — Дата останнього доступу: 11.01.2017.

Безпека життєдіяльності особи, суспільства та держави

1. Андреев В. І. Соціально-екологічні аспекти розуміння безпеки життєдіяльності городян [Електронний ресурс] / В. І. Андреев, Л. В. Калашнікова // Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. — 2016. — Вип. 69-70. — С. 95-103. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/staptp_2016_69-70_14. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

2. Безпека життєдіяльності [Електронний ресурс] : навч. посіб. / П. С. Атаманчук, В. В. Мендерецький, О. П. Панчук, О. Г. Чорна — К. : Центр учбової літератури, 2011. — 276 с. — Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/617507/>. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

3. Безпека життєдіяльності [Електронний ресурс] : підруч. / [О. І. Запорожець, Б. Д. Халмурадов, В. І. Применко та ін.]. — К. : Центр учбової літератури, 2016. — 448 с. — Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/1888655/>. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

4. Березюк О. В. Безпека життєдіяльності [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. В. Березюк, М. С. Лемешев. — Вінниця : ВНТУ, 2011. с. — Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/992104/>. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

5. Білих Н. С. Ртуть. Засоби демеркуризації / Н. С. Білих // Безпека життєдіяльності. — 2013. — № 7. — С. 38-40.

6. Гвоздїй С. П. Безпека життєдїяльностї як соціаль-но-педагогїчна проблема сучасностї [Електронний ресурс] / С. П. Гвоздїй // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка . — 2014. — Вип. 5. — С. 61-65. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/VZhDU_2014_5_11. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

7. Гвоздїй С. П. Змістова модернізація дисциплїн "Безпека життєдїяльностї", "Основи охорони праці", "Основи медичних знань та валеологїї" за допомогою інформаційних технологій [Електронний ресурс] / С. П. Гвоздїй // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. — 2016. — Вип. 46. — С. 140-145. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sitimn_2016_46_37. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

8. Гринюк Т. Ю. Безпека людини як комплексний підхід до питань охорони праці, безпеки життєдїяльностї, цивільного захисту та пожежної безпеки [Електронний ресурс] / Т. Ю. Гринюк // Психолого-педагогїчні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ. - 2013. — Вип. 2. — С. 38-43. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Rprog_2013_2_7. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

9. Гушак Ж. М. Основні сучасні засади викладання дисципліни "безпека життєдїяльностї" у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс] / Ж. М. Гушак // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія,

теорія, досвід, проблеми. — 2014. — Вип. 38. — С. 241-245. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sitimn_2014_38_52. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

10. Єфіменко Н. П. Теоретичні та методичні основи підготовки майбутніх фахівців аграрно-промислового комплексу з дисципліни "Безпека життєдіяльності" [Електронний ресурс] / Н. П. Єфіменко, П. Б. Єфіменко // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. — 2017. — Вип. 3. — С. 32-35. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_015_2017_3_10. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

11. Запорожець О. І. Безпека життєдіяльності [Електронний ресурс] : підруч. / О. І. Запорожець. — К. : Центр учбової літератури, 2013. — 448 с. — Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/1041986/>. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

12. Зацарний В. В. Вивчення ризик-орієнтованого підходу у вищій школі / В. В. Зацарний // Безпека життєдіяльності. — 2017. — № 10. — С. 9-10.

13. Земелева Л. Г. Дидактичні засади активації діяльності студентів при вивченні дисципліни "Безпека життєдіяльності" / Л. Г. Земелева // Безпека життєдіяльності. — 2017. — № 8. — С. 40.

14. Земелева Л. Г. Методичні рекомендації щодо підготовки та особливостей проведення вступної лекції з дисципліни "Безпека життєдіяльності" / Л. Г. Земелева // Безпека життєдіяльності. — 2014. — № 5. — С. 15-18.

15. Зеркалов Д. В. Безпека життєдіяльності. [Електронний ресурс] : словник-довідник / Д.В. Зеркалов. — К. : Основа, 2011. — 168 с. — Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/774020/>. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

16. Зима І. Формування компетентності з безпеки життєдіяльності у студентської молоді як проблема сучасної вищої освіти [Електронний ресурс] / І. Зима // Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди". — 2014. — Вип. 35. — С. 49-56 . — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/gvpdfu_2014_35_8. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

17. Ігнатенко С. А. Культура безпеки життєдіяльності в системі формування здорового способу життя [Електронний ресурс] / С. А. Ігнатенко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. — 2016. — Вип. 136. — С. 93-95. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuPN_2016_136_24. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

18. Ільченко Н. В. Актуально: про небезпеку ртуті... / Н. В. Ільченко // Безпека життєдіяльності. — 2017. — № 10. — С. 34-35.

19. Ільченко Н. В. Вижити в умовах автономного існування / Н. В. Ільченко // Безпека життєдіяльності. — 2015. — № 4. — С. 36-39.

Корисні поради щодо проживання в складних умовах: нестача води та її знезараження й добування їжі з їстівних рослин.

20. Калашнікова Л. В. Соціологічний моніторинг безпеки життєдіяльності особистості: проблеми теорії [Електронний ресурс] / Л. В. Калашнікова // Український соціум. — 2017. — № 1. — С. 49-59. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Usoc_2017_1_6. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

Окреслено проблеми розробки концепції та методології соціологічного моніторингу безпеки життєдіяльності особистості: сутність моніторингового дослідження, охарактеризовано його провідні функції, що виконуються з урахуванням дотримання науково обґрунтованих вимог і принципів. Визначення соціологічного моніторингу, як складної інформаційно-аналітичної системи безперервного вивчення інформації про стан об'єкта, дозволило виокремити його структурні складові. Проаналізовано технологічні етапи проведення соціологічного моніторингу загроз безпеці життєдіяльності особистості, акцентовано увагу на створенні системи базових індикаторів, за якими здійснюватиметься збір емпіричної інформації.

21. Калмиков Ю. І. Основи безпеки життя і діяльності людини [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Ю. І. Калмиков, О. Г. Манойло. — Одеса : Одеська Державна Академія Холоду, 2008. — 128 с. — Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/389576/>. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

22. Качинський А. Б. Безпека життєдіяльності особи, суспільства та держави: порогові умови [Електронний ресурс] / А. Б. Качинський // Стратегічні пріоритети. — 2013. — № 2. — С. 111-119. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/spa_2013_2_17. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

23. Кобилянська І. М. Застосування ризик-орієнтованого підходу при формуванні у студентів компетенцій з безпеки життєдіяльності [Електронний ресурс] / І. М. Кобилянська, О. В. Кобилянський // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. — 2013. — № 7. — С. 109-119. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2013_7_16. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

24. Кобилянський О. Використання інтернет-технологій у процесі вивчення безпеки життєдіяльності [Електронний ресурс] / О. Кобилянський, С. Дембіцька // Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету ім. Володимира Винниченка. — 2014. — Вип. 132. — С. 61-65. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2014_132_18. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

25. Коваль Т. І. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі формування компетентності "Безпека життєдіяльності" у майбутніх фахівців [Електронний ресурс] / Т. І. Коваль, М. Д. Попов // Теоретичні питання культури, освіти та виховання. — 2017. — № 1. — С. 98-102. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trkov_2017_1_25. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

26. Кожем'якін О. С. Оптимізація методології формування компетентності з безпеки життєдіяльності [Електронний ресурс] / О. С. Кожем'якін // Наука і освіта. — 2015. — № 5. — С. 45-52. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/NiO_2015_5_10. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

27. Корсак К. В. Ноотехнології і нооенергетика у гарантуванні безпеки всього людства у XXI столітті / К. В. Корсак, Ю. К. Корсак // *Безпека життєдіяльності*. – 2013. – № 9. – С. 36-40.

28. Коцур Н. І. Безпека життєдіяльності та охорона здоров'я нації в контексті національної безпеки держави / Н. І. Коцур // *Безпека життєдіяльності*. – 2013. – № 11. – С. 24-28.

29. Криворучко М. Ю. Ціннісні орієнтири особистості як аспект безпеки життєдіяльності [Електронний ресурс] / М. Ю. Криворучко // *Молодий вчений*. — 2016. — № 9. — С. 192-196. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_9_44. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

30. Кучма Д. Я. Основні методологічні підходи до дослідження державного механізму забезпечення безпеки життєдіяльності суспільства [Електронний ресурс] / Д. Я. Кучма // *Науково-інформаційний вісник Академії національної безпеки*. — 2015. — № 1-2. — С. 38-67. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/nivanb_2015_1-2_5. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

31. Лутак Н. Г. Студентській молоді - міцні знання з безпеки життєдіяльності / Н. Г. Лутак // *Безпека життєдіяльності*. – 2013. – № 5. – С. 16-18.

32. Модель поведінки при загрозі масових заворушень // *Безпека життєдіяльності*. – 2014. – № 4. – С. 29-30.

33. Мягченко О. П. Безпека життєдіяльності людини

та суспільства [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. П. Мягченко. — К. : Центр учбової літератури, 2010. — 384 с. — Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/406856/>. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

Посібник висвітлює питання безпеки у виробничій, побутовій, природній та соціальній сферах дії людини. Розглянуто проблеми небезпеки у надзвичайних станах, зокрема екологічному, соціальному.

34. Нетребенко А. Як вижити у полоні? / А. Нетребенко // Безпека життєдіяльності. — 2016. — № 10. — С. 28-29.

35. Нормативно-правове регулювання безпеки життєдіяльності та особливості вивчення навчальної дисципліни "Безпека життєдіяльності" на сучасному етапі [Електронний ресурс] / Ю. Г. Масікевич, В. Ф. Мислицький, С. С. Ткачук, О. М. Жуковський // Клінічна та експериментальна патологія. — 2017. — Т. 16. — № 1. — С. 202-205. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ker_2017_16_1_48. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

36. Олійник В. М. Співвідношення громадської безпеки з іншими сферами життєдіяльності [Електронний ресурс] / В. М. Олійник // Європейські перспективи. — 2014. — № 1. — С. 28-32. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2014_1_7. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

37. Панкратов О. М. Безпека життєдіяльності людини у надзвичайних ситуаціях [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. М. Панкратов, О. К. Міляєв. — К. : КНЕУ, 2005. — 286 с. — Режим доступу : <https://>

www.twirpx.com/file/1885304/. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

38. Пашков А. П. Аналіз загроз національної безпеки України та передовий досвід щодо їх розв'язання / А. П. Пашков, А. С. Барановська, Ю. М. Телюкова // *Безпека життєдіяльності*. – 2017. – № 1. – С. 20-25.

39. Петухова Т. А. Безпека життєдіяльності в освітянському просторі [Електронний ресурс] / Т. А. Петухова // *Наука і освіта*. — 2015. — № 4. — С. 153-158. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/NiO_2015_4_31. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

40. Поведа Т. П. Удосконалення процесу вивчення курсу "Безпеки життєдіяльності" в університеті засобами інформаційно-комунікаційних технологій [Електронний ресурс] / Т. П. Поведа // *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка*. — 2014. — Вип. 20. — С. 106-108. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/znrkr_red_2014_20_36. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

41. Процуха В. О. Проблеми життєдіяльності населення в сучасних умовах / В. О. Процуха // *Безпека життєдіяльності*. – 2015. – № 10. – С. 29-30.

42. Раптовий обвал будівлі (пам'ятка населенню) // *Безпека життєдіяльності*. – 2015. – № 9. – С. 37.

43. Серіков Я. О. Безпека життєдіяльності – секьюритологія [Електронний ресурс] : підруч. для студ. вищих навч. закл. / Я. О. Серіков, Л. Ф. Коженевські — Х.

: ХНАМГ, 2010. — 381 с. — Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/775759/>. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

44. Сиротюк О. А. Використання інформаційних комп'ютерних технологій у процесі вивчення курсу "Безпека життєдіяльності" [Електронний ресурс] / О. А. Сиротюк // Теоретична і дидактична філологія. — 2017. — Вип. 24. — С. 194-201. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/tdf_2017_24_24. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

45. Степневська Я. В. Роль екобіотехнології в системі управління безпекою життєдіяльності / Я. В. Степневська, М. М. Плис, В. Т. Сметанін // Безпека життєдіяльності. — 2012. — № 12. — С. 38-40.

46. Туровська Г. І. Безпека життєдіяльності [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Г. І. Туровська. — Рівне : НУВГП, 2012. — 198 с. — Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/1716731/>. — Дата останнього доступу: 09.01.2017.

Цивільна оборона та цивільний захист

47. Андреев С. О. Терміни і поняття "цивільна оборона" та "цивільний захист": етимологічні та логіко-семантичні аспекти [Електронний ресурс] / С. О. Андреев // Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія : Державне управління. — 2016. — Вип. 2. — С. 283-297. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNUCZUDU_2016_2_42. — Дата останнього доступу:

10.01.2017.

48. Бабаков С. М. Деякі заходи з цивільного захисту та охорони праці із забезпечення права працівників суб'єктів господарювання на захист їхнього життя та здоров'я / С. М. Бабаков // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 5. – С. 27-28.

49. Бабаков С. М. Дії населення в умовах надзвичайних ситуацій військового характеру / С. М. Бабаков // Безпека життєдіяльності. – 2015. – № 5. – С. 28-30.

50. Бірюков Д. С. Політизація загроз в сфері цивільного захисту: сучасний досвід України [Електронний ресурс] / Д. С. Бірюков, О. Я. Лещенко // Вісник Дніпропетровського університету. — 2015. — № 4. — С. 164-172. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdfusp_2015_4_24. — Дата останнього доступу: 10.01.2017.

51. Гловацька О. Запобіжні заходи на випадок виникнення надзвичайних ситуацій / О. Гловацька // Безпека життєдіяльності. – 2016. – № 1. – С. 35-38.

52. Горденко С. І. Організація цивільного захисту в закладах освіти [Електронний ресурс] / С. І. Горденко // Педагогіка та психологія. — 2017. — Вип. 56. — С. 195-203. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/znrkhnpri_red_2017_56_23. — Дата останнього доступу: 10.01.2017.

53. Гудович О. Д. Профілактика вибухонебезпеки у разі виявлення вибухонебезпечних предметів / О. Д. Гудович, А. О. Гаваза, І. П. Соколовський // Безпека життєдіяльності. – 2014. – № 9. – С. 32-33.

54. Гура Є. О. Захисти себе сам / Є. О. Гура // Безпека життєдіяльності. – 2013. – № 10. – С. 36-39.

Організація навчання діям у надзвичайних ситуаціях.

55. Добриця В. П. Важлива "золота година" / В. П. Добриця // Безпека життєдіяльності. – 2014. – № 5. – С. 35-37.

"Золота година" - медичний термін, допомога потерпілим протягом перших 5-20 хвилин.

56. Доманський В. А. Основні підходи до формування кодексу цивільного захисту України [Електронний ресурс] / В. А. Доманський // Наше право. — 2013. — № 9. — С. 110-116. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2013_9_22. — Дата останнього доступу: 10.01.2017.

57. Домничев М. В. До питання використання засобів індивідуального захисту цивільним населенням при надзвичайних ситуаціях мирного часу [Електронний ресурс] / М. В. Домничев, О. В. Нестеренко // Вісник Криворізького національного університету. — 2014. — Вип. 37. — С. 90-94. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vktu_2014_37_21. — Дата останнього доступу: 10.01.2017.

58. Д'ячук Ю. Що необхідно знати про евакуацію... / Ю. Д'ячук // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 10. – С. 26.

59. Євдін О. М. Концептуальні підходи щодо захисту населення у захисних спорудах цивільного захисту [Електронний ресурс] / О. М. Євдін, В. В. Коваленко, В. В. Могильниченко // Науковий вісник: цивільний

захист та пожежна безпека. — 2016. — № 2. — С. 25-30. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/sbcrpfs_2016_2_6. — Дата останнього доступу: 10.01.2017.

60. Євсюков О. П. Формування принципів державного управління у сфері цивільного захисту [Електронний ресурс] / О. П. Євсюков // Право та державне управління. — 2013. — № 1. — С. 141-144. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ptdu_2013_1_31. — Дата останнього доступу: 10.01.2017.

61. Єфімов О. На допомогу закладам освіти: особливості оснащення інформаційно-доїдкових куточків з питань цивільного захисту / О. Єфімова // Безпека життєдіяльності. — 2017. — № 8. — С. 37-38.

62. Заплатинський В. М. Аналіз підготовки школярів та студентів з питань безпеки, здоров'я та цивільного захисту в Україні та її зміни у зв'язку з виникненням військових загроз [Електронний ресурс] / В. М. Заплатинський // Наука і освіта. — 2014. — № 7. — С. 84-90. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NiO_2014_7_21. — Дата останнього доступу: 10.01.2017.

63. Заплатинський В. М. Типова програма з цивільного захисту для вищих навчальних закладів - зміни на вимогу часу / В. М. Заплатинський // Безпека життєдіяльності. — 2015. — № 5. — С. 14-17.

64. Ільїна В. М. Психологічні аспекти забезпечення якості вивчення питань цивільного захисту та безпеки

життєдіяльності в системі вищої освіти / В. М. Ільїна, В. І. Добрянський // Безпека життєдіяльності. – 2014. – № 3. – С. 14-16.

65. Ільченко Н. В. Дії населення при загрозі радіаційного зараження території (Пам'ятка) / Н. В. Ільченко // Безпека життєдіяльності. – 2016. – № 11. – С. 19.

66. Калиненко Л. Протирадіаційний захист населення та екологічне оздоровлення територій, що постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС / Л. Калиненко, Л. Перепелятникова, О. Яцюк // Пожежна та техногенна безпека. – 2015. – № 6. – С. 24-26.

67. Карандашев В. І. Посттравматичні стресові розлади та методи психологічної допомоги населенню, яке постраждало в надзвичайних ситуаціях / В. І. Карандашев // Безпека життєдіяльності. – 2014. – № 7. – С. 5-6.

68. Клименко Н. Г. Єдина державна система цивільного захисту: складові, завдання та режими функціонування [Електронний ресурс] / Н. Г. Клименко // Інвестиції: практика та досвід. — 2015. — № 3. — С. 95-100. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2015_3_23. — Дата останнього доступу: 10.01.2017.

69. Кодекс цивільного захисту України [Електронний ресурс]: за станом на 2 жовтня 2012 № 5403-VI / Верховна Рада України // Верховна Рада України ; Управління комп'ютеризованих систем — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5403-17/page>. — Дата останнього доступу: 10.01.2017.

70. Кондратюк В. Цивільний захист в особливий період / В. Кондратюк // Пожежна та техногенна безпека. – 2015. – № 3. – С. 2-4.

71. Коренчук О. С. Використання методів андрагогіки в навчальному процесі з функціонального навчання у сфері цивільного захисту / О. С. Коренчук // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 8. – С. 32-36.

72. Корепанова Н. Удосконалення положень щодо проектування розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту в складі проектної документації об'єктів / Н. Корепанова, В. Могильниченко // Пожежна та техногенна безпека. – 2015. – № 1. – С. 26-29.

73. Костенко В. Модернізація державної системи цивільного захисту в контексті європейської інтеграції України [Електронний ресурс] / В. Костенко // Державне управління та місцеве самоврядування. — 2013. — Вип. 4. — С. 107-115. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2013_4_14. — Дата останнього доступу: 10.01.2017.

74. Костроміна О. Г. Система цивільного захисту в Україні: етапи реформування та сучасний стан [Електронний ресурс] / О. Г. Костроміна // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. — 2015. — № 1. — С. 41-46. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2015_1_8. — Дата останнього доступу: 10.01.2017.

75. Кузічкін В. І. Досвід роботи з інформування про мінну небезпеку / В. І. Кузічкін // Безпека життєдіяль-

ності. – 2015. – № 8. – С. 16-18.

76. Малинівська Л. І. Актуальні проблеми організації та вдосконалення навчання з питань цивільного захисту у ВНЗ[Електронний ресурс] / Л. І. Малинівська // Молодий вчений. — 2014. — № 4(07) (2). — С. 56-59. — Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2014_4\(07\)\(2\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2014_4(07)(2)_16). — Дата останнього доступу: 10.01.2017.

77. Мамчур О. Навчатися діям у надзвичайних ситуаціях - обов'язок громадян України / О. Мамчур // Безпека життєдіяльності. – 2015. – № 3. – С. 23-25.

78. Мінін Ф. Підготовка до дій у надзвичайних ситуаціях / Ф. Мінін // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 2. – С. 32.

79. Мул А. М. Поняття надзвичайної ситуації в законодавстві України, зарубіжних держав та у міжнародних правових актах / А. М. Мул // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 4. – С. 28-30.

80. Осадчук Л. В. Алгоритм дій керівника цивільного захисту в режимі повсякденного функціонування та підвищеної готовності / Л. В. Осадчук // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 11. – С. 21.

81. Основи організації забезпечення життєдіяльності населення у надзвичайних ситуаціях / О. Д. Гудович, В. І. Мазуренко, І. П. Соколовський, А. І. Онищенко // Безпека життєдіяльності. – 2014. – № 6. – С. 37-38.

82. Павлюк В. Єдина державна система цивільного захисту направлена на підвищення безпеки населення і

територій / В. Павлюк // Безпека життєдіяльності. – 2014. – № 11. – С. 21-22.

83. Пашков А. П. Аналіз загроз національної безпеки України та передовий досвід щодо їх розв'язання / А. П. Пашков, А. С. Барановська, Ю. М. Телюкова // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 1. – С. 20-25.

84. Подскальна О. А. Приєднання України до механізму цивільного захисту Європейського Союзу — один із пріоритетів її європейського вибору [Електронний ресурс] / О. А. Подскальна // Інвестиції: практика та досвід. — 2015. — № 19. — С. 130-134. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2015_19_28. — Дата останнього доступу: 10.01.2017.

85. Полищук А. Автоматизированные системы раннего обнаружения угрозы чрезвычайных ситуаций и оповещения населения как жизненная необходимость / А. Полищук // Пожежна та техногенна безпека. – 2015. – № 1. – С. 24-25.

86. Рожков А. Організація забезпечення техногенної безпеки підприємств / А. Рожков // Охорона праці і пожежна безпека. – 2015. – № 4. – С. 40-45.

87. Савченко Л. Г. Аналіз системи цивільного захисту в АПК України [Електронний ресурс] / Л. Г. Савченко, С. М. Кухарець, В. М. Савченко // Вісник Житомирського національного агроекологічного університету. — 2017. — № 1(1). — С. 285-293. — Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhnau_2017_1\(1\)__37](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhnau_2017_1(1)__37). — Дата останнього доступу: 10.01.2017.

88. Світлишин Р. Д. Пріоритети фінансового забезпечення державної служби з надзвичайних ситуацій / Р. Д. Світлишин, С. І. Подобєд // *Безпека життєдіяльності*. – 2017. – № 9. – С. 22-25.

89. Сливінська І. Як поводитися у разі виникнення хімічної небезпеки (Пам'ятка для населення) / І. Сливінська // *Безпека життєдіяльності*. – 2016. – № 7. – С. 19.

90. Ткаченко Ю. CASE-STUDY - інноваційний метод навчально-методичного забезпечення функціонального навчання у сфері цивільного захисту / Ю. Ткаченко // *Безпека життєдіяльності*. – 2017. – № 10. – С. 8-9.

91. Фандєєв О. Якщо завтра війна / О. Фандєєв // *Охорона праці*. – 2015. – № 6. – С. 50-52.

92. Федор О. Т. "Тривожна валіза" у надзвичайній ситуації / О. Т. Федор // *Безпека життєдіяльності*. – 2017. – № 10. – С. 27-28.

93. Федоренко М. Споруди цивільного захисту для укриття персоналу та збереження майна підприємства / М. Федоренко // *Довідник спеціаліста з охорони праці*. – 2015. – № 4. – С. 33-44.

94. Цивільний захист [Електронний ресурс] : підруч. / [О. І. Запорожець, В. О. Михайлюк., Б. Д. Халмурадов та ін.]. — К. : Центр учбової літератури, 2016. — 264 с. — Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/1888657/>. — Дата останнього доступу: 10.01.2017.

95. Чайковський Ю. Шляхи підвищення ефективності реагування на надзвичайні ситуації, пов'язані з викидом (виливом) небезпечних хімічних речовин на суб'єктах господарювання / Ю. Чайковський // Пожежна та техногенна безпека. – 2015. – № 8. – С. 26-28 .

96. Черпаха В. Знання с безпеки "кишеню" не тягнуть... / В. Черпаха, С. Рачков // Безпека життєдіяльності. – 2015. – № 4. – С. 26-30.

Про дії та правила допомоги при надзвичайних ситуаціях воєнного та соціального характеру.

97. Чернета В. М. Шляхи покращення безпеки населення України в умовах сучасної гібридної війни / В. М. Чернета // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 9. – С. 26-29.

98. Чиняєва Т. С. Правові та психолого-педагогічні аспекти забезпечення виживання і захисту дітей в надзвичайних ситуаціях / Т. С. Чиняєва, Н. О. Растеряєва, Н. М. Кондратюк // Безпека життєдіяльності. – 2013. – № 5. – С. 9-12.

99. Шевельов О. В. Як уберегтися від хімічної небезпеки / О. В. Шевельов // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 11. – С. 22-24.

100. Як діяти при виявленні вибухового пристрою // Інформаційний бюлетень з охорони праці. – 2017. – № 3. – С. 85-86.

101. Яковець Н. Повітряна тривога (Рекомендації щодо дій населення за сигналом оповіщення) / Н. Яковець // Безпека життєдіяльності. – 2014. – № 12. – С. 29.

102. Ященко В. Щодо питання цивільного захисту в особливий період / В. Ященко // *Безпека життєдіяльності*. – 2014. – № 10. – С. 24-25.

Пожежна безпека

103. Андрієнко М. В. Особливості визначення поняття "Пожежна безпека" [Електронний ресурс] / М. В. Андрієнко // *Пожежна безпека: теорія і практика*. — 2014. — № 16. — С. 11-14. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pbtp_2014_16_4. — Дата останнього доступу: 11.01.2017.

104. Андрієнко М. В. Принципи побудови процесу формування та реалізації управлінських рішень у сфері пожежної безпеки [Електронний ресурс] / М. В. Андрієнко // *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. — 2015. — № 3. — С. 109-113. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2015_3_21. — Дата останнього доступу: 11.01.2017.

105. Анісімов М. Пожежна безпека в офісі: оформлення документації / М. Анісімов // *Охорона праці і пожежна безпека*. – 2015. – № 1. – С. 58-66.

106. Василенко О. О. Пожежна безпека автотранспортних засобів, сільськогосподарських машин та техніки, що використовують паливо, яке є біологічним аналогом нафтовому [Електронний ресурс] / О. О. Василенко, А. О. Геліх // *Вісник Сумського національного аграрного університету*. — 2016. — Вип. 10(3). — С. 90-95. — Режим доступу : <http://>

nbuv.gov.ua/UJRN/Vsna_mekh_2016_10(3)_21. — Дата останнього доступу: 11.01.2017.

107. Горюн Т. Коли закінчиться держзруйнування? / Т. Горюн // Охорона праці. — 2017. — № 10. — С. 8-9.

Федерація профспілок України проти бездумного й неправомірного скасування низки нормативно-правових актів з охорони праці (НПАОП), зокрема з охорони праці та гігієни праці, пожежної безпеки.

108. Гулак О. В. До основоположних засад нормативного регулювання пожежної безпеки лісів [Електронний ресурс] / О. В. Гулак // Митна справа. — 2014. — № 2 (2.1). — С. 170-173. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2014_22. — Дата останнього доступу: 11.01.2017.

109. Денисенко О. Строки зберігання документів з охорони праці та пожежної безпеки: важливі новації / О. Денисенко // Довідник спеціаліста з охорони праці. — 2013. — № 5. — С. 33-41.

110. Д'ячук Ю. Заходи безпеки при поводженні з побутовими електроприладами / Ю. Д'ячук // Безпека життєдіяльності. — 2015. — № 12. — С. 35-36.

111. Зейда В. Експлуатація пічного опалення та заходи безпеки / В. Зейда // Безпека життєдіяльності. — 2015. — № 11. — С. 23.

Правила пожежної безпеки.

112. Зубченко П. А. Як діяти при задимленні атмосферного повітря в результаті масових лісових і торф'яних пожеж? (Пам'ятка для населення) / П. А. Зубченко // Безпека життєдіяльності. — 2015. — № 12. — С. 30-31.

113. Капшук С. П. Оценка взрывоопасной и пожарной опасности помещений, зданий и наружных установок на предприятиях масложировой отрасли / С. П. Капшук, П. Ф. Петик, А. М. Полушкин // Масложировой комплекс. – 2016. – № 4. – С. 47-48.

114. Кірпічніков В. Побутові електроприлади і їх прихована небезпечність / В. Кірпічніков // Безпека життєдіяльності. – 2015. – № 3. – С. 28.

115. Клімович А. Зберегти вирощений урожай обов'язок кожного! / А. Клімович // Безпека життєдіяльності. – 2015. – № 8. – С. 27.

Пожежна безпека.

116. Кринична І. П. Організаційно-правові та функціональні засади державного управління пожежною безпекою країни [Електронний ресурс] / І. П. Кринична, С. В. Говорун // Публічне урядування. — 2016. — № 1. — С. 146-156. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/pubm_2016_1_14. — Дата останнього доступу: 11.01.2017.

117. Кучарськ Л. В. Спалювання листя - шкода доквіллю / Л. В. Кучарська, Ю. М. Зінич // Безпека життєдіяльності. – 2015. – № 10. – С. 20.

118. Макаренков Г. Дотримання правил безпеки та рівень загальної культури / Г. Макаренков // Пожежна та техногенна безпека. – 2015. – № 6. – С. 33.

119. Мартин О. М. Пожежна безпека - складова національної безпеки: її суть та зв'язок з економічною безпекою [Електронний ресурс] / О. М. Мартин // Науковий вісник НЛТУ України. — 2013. — Вип. 23.1. —

С. 291-300. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnlts_2013_23. — Дата останнього доступу: 11.01.2017.

120. Назаренко В. Ю. Організаційно-правовий механізм державного управління пожежною безпекою в Україні [Електронний ресурс] / В. Ю. Назаренко // Теорія та практика державного управління. — 2013. — Вип. 3. — С. 245-253. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trpdu_2013_3_36. — Дата останнього доступу: 11.01.2017.

121. Огурцов С. Ю. Електронні прилади безпеки для пожежників-рятувальників / С. Ю. Огурцов, С. Д. Кухарішин, В. В. Присяжнюк // Безпека життєдіяльності. — 2014. — № 3. — С. 8-12.

122. Опільський С. Без підготовки персоналу найсучасніші технічні рішення не гарантують повної безпеки птахофабрики / С. Опільський // Пожежна та техногенна безпека. — 2016. — № 7. — С. 30-31.

123. Основи пожежної безпеки виробництв. — в 2-х ч. Ч. 1. Теоретичні основи забезпечення пожежної безпеки технологічних процесів виробництв [Електронний ресурс] / С. Л. Кусковець, О. М. Кухнюк, С. І. Крук, О. С. Шаталов. — Рівне : НУВГП, 2016. — 248 с. — Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/2080914/>. — Дата останнього доступу: 10.01.2017.

124. Основи пожежної безпеки виробництв. — в 2-х ч. Ч. 2. Забезпечення пожежної безпеки типових технологічних процесів [Електронний ресурс] / С. Л. Кусковець, О. М. Кухнюк, С. І. Крук, О. С. Шаталов. —

Рівне : НУВГП, 2016. — 248 с. — Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/2080915/>. — Дата останнього доступу: 10.01.2017.

125. Пількевич О. Нові Правила пожежної безпеки в Україні: важливі новації / О. Пількевич, С. Пількевич // Довідник спеціаліста з охорони праці. — 2015. — № 5. — С. 15-19.

126. Пількевич О. Поєднувати не можна / О. Пількевич // Охорона праці. — 2016. — № 2. — С. 46-47.

Чому відповідати за охорону праці і пожежну безпеку повинні різні працівники.

127. Пількевич О. Системи протипожежного захисту / О. Пількевич // Довідник спеціаліста з охорони праці. — 2015. — № 6. — С. 25-37.

128. Полторацький Б. Імітація умовної пожежі / Б. Полторацький, Ф. Мінін // Безпека життєдіяльності. — 2015. — № 8. — С. 25-26.

129. Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні [Електронний ресурс] : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417 // Верховна Рада України ; Управління комп'ютеризованих систем. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0252-15>. — Дата останнього доступу: 10.01.2017.

130. Про пожежну безпеку [Електронний ресурс] : закон України від 17.12.1993 № 3745-ХІІ / Верховна Рада України. // Верховна Рада України ; Управління комп'ютеризованих систем ; Відділ баз даних нормативно-правової інформації. — Режим доступу : <http://>

zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3745-12/page. — Дата останнього доступу: 10.01.2017.

131. Присяник Н. С. Спалювати сухотрав'я - це небезпечно / Н. С. Присяник // Безпека життєдіяльності. — 2015. — № 4. — С. 15.

132. Рукин М. В. Вопросы обеспечения пожарной безопасности на объектах хранения, переработки и использования растительного сырья / М. В. Рукин // Хранение и переработка зерна. — 2013. — № 12. — С. 32-40.

133. Семичаевский С. Как избежать пожара в электроустановке / С. Семичаевский // Охорона праці і пожежна безпека. — 2017. — № 8. — С. 40-47.

134. Совенко О. Бережи автомобіль! / О. Совенко // Безпека життєдіяльності. — 2015. — № 11. — С. 22-23.

Пожежа в автомобілі.

135. Совенко О. Вогонь помилок не пробачає / О. Совенко // Безпека життєдіяльності. — 2016. — № 3. — С. 20.

136. Совенко О. Забезпечення пожежної безпеки в осінньо-зимовий період / О. Совенко // Безпека життєдіяльності. — 2015. — № 10. — С. 19-20.

137. Сопронюк М. Т. Падає, падає, падає листя... / М. Т. Сопронюк // Безпека життєдіяльності. — 2015. — № 9. — С. 20-21.

Чим шкідливе спалювання опалого листя і сухої трави?

138. Стоєцька В. Вимоги пожежної безпеки при експлуатації підприємства взимку / В. Стоєцька // Безпека

життєдіяльності. – 2014. – № 12. – С. 23-24.

139. Стоєцький В. Бережемо ліс від знищення / В. Стоєцький // Безпека життєдіяльності. – 2014. – № 5. – С. 26-27.

Причини лісових пожеж. Заходи щодо попередження пожеж.

140. Стоєцький В. Заходи пожеженої безпеки під час жнив та заготівлі грубих кормів / В. Стоєцький // Охорона праці і пожежна безпека. – 2016. – № 7. – С. 18-24.

141. Стоєцький В. Лісові пожежі - наслідок людської недбалості / В. Стоєцький // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 5. – С. 21-22.

142. Стоєцький В. Небезпека спалювання сухої трави та виробничих відходів / В. Стоєцький // Охорона праці і пожежна безпека. – 2015. – № 3. – С. 70-72.

143. Стоєцький В. Профілактична робота у сільській місцевості / В. Стоєцький // Пожежна та техногенна безпека. – 2016. – № 7. – С. 37.

Посилення протипожежної профілактично-просвітницької роботи серед населення, зокрема в сільській місцевості.

144. Толстенко А. Загальні вимоги пожежної безпеки до утримання будівель, приміщень і споруд / А. Толстенко, О. Пількевич // Довідник спеціаліста з охорони праці. – 2014. – № 3. – С. 60-67.

145. Толстенко А. Навчання з питань пожежної безпеки та цивільного захисту / А. Толстенко, О. Піль-

кевич // Довідник спеціаліста з охорони праці. – 2014. – № 12. – С. 59-71.

146. Толстенко А. Вибухонебезпечні зони: класифікація та межі / А. Толстенко, О. Пількевич // Довідник спеціаліста з охорони праці. – 2014. – № 5. – С. 62-68.

147. Толстенко А. Декларація відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки / А. Толстенко, С. Пількевич // Довідник спеціаліста з охорони праці. – 2013. – № 9. – С. 62-71.

148. Толстенко А. Утримання території підприємства: дотримуємося основних протипожежних вимог / А. Толстенко, С. Пількевич // Довідник спеціаліста з охорони праці. – 2013. – № 7. – С. 66-71.

149. Треніна А. С. Дитячі пустощі, люди похилого віку та інваліди - підвищений рівень ризику [пожежна безпека] / А. С. Треніна // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 6. – С. 17-18.

150. Треніна А. С. Електрообігрівачі: переваги та недоліки, пожежна безпека / А. С. Треніна // Безпека життєдіяльності. – 2015. – № 12. – С. 29-30.

151. Треніна А. С. Загроза, яку несе спалювання сміття! / А. С. Треніна // Безпека життєдіяльності : всеукраїнський науково-популярний журнал. – 2015. – № 9. – С. 22.

152. Треніна А. С. Пожежна безпека побутових електричних чайників / А. С. Треніна // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 5. – С. 22-23.

153. Треніна А. С. Правила користування електрообігрівачами / А. С. Треніна // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 10. – С. 24.

154. Треніна А. С. Правила пожежної безпеки на роботі / А. С. Треніна // Безпека життєдіяльності. – 2016. – № 9. – С. 20-21.

155. Треніна, А. С. Техніка безпеки і правила поводження з електроприладами / А. С. Треніна // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 2. – С. 26.

156. Трошина С. Дотримання пожежної безпеки в навчальних закладах / С. Трошина // Безпека життєдіяльності. – 2015. – № 4. – С. 19-20.

157. Трошина С. Запобігання виникненню пожеж через порушення правил монтажу та експлуатації електрообладнання на виробництві / С. Трошина // Охорона праці і пожежна безпека. – 2016. – № 1. – С. 24-29.

158. Трошина С. Користування електрообігрівачами - переваги та недоліки / С. Трошина // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 11. – С. 25-26.

159. Трошина С. Необачність призводить до трагедії / С. Трошина // Безпека життєдіяльності. – 2015. – № 5. – С. 27.

Пожежна безпека в лісі, в побуті. Вибухонебезпечні предмети.

160. Трошина С. Пожежна безпека масових заходів на новорічні та Різдвяні свята / С. Трошина // Охорона праці і пожежна безпека. – 2015. – № 12. – С. 48-50.

161. Трошина С. Пожежна безпека підприємств з переробки ефірно-олійної сировини / С. Трошина // Охорона праці і пожежна безпека. – 2015. – № 4. – С. 22-31.

162. Трошина С. Протипожежна підготовка загальноосвітніх закладів / С. Трошина // Безпека життєдіяльності. – 2016. – № 8. – С. 18.

163. Усик С. Обережно! Лісові пожежі! / С. Усик, Л. Богданович // Безпека життєдіяльності/ – 2015. – № 8. – С. 26.

164. Федор О. Т. Види природних пожеж та їх профілактика / О. Т. Федор // Безпека життєдіяльності. – 2015. – № 7. – С. 20-22.

165. Федоренко М. Захист від удару блискавки. Європейський досвід / М. Федоренко // Охорона праці і пожежна безпека. – 2015. – № 6. – С. 24-31.

166. Федоренко М. Пожежна безпека у навчальному закладі / М. Федоренко // Довідник спеціаліста з охорони праці. – 2016. – № 1. – С. 12-22.

167. Цимбал А. А. Правила пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України / А. А. Цимбал // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 3. – С. 3-8. – Продовж. Поч. - № 2. - 2017.

168. Яценко В. Про пожежну безпеку в системі охорони праці / В. Яценко // Охорона праці : наук.-виробн. журн. – 2016. – № 10. – С. 30-31.

169. Яценко В. Протипожежний захист вітчизни / В. Яценко // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 8. – С. 19-20.

Терористична загроза

170. Балацька О. Б. Тероризм у контексті глобалізації: сучасні тенденції [Електронний ресурс] / О. Б. Балацька // Гілея: науковий вісник. — 2016. — Вип. 115. — С. 422-426. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2016_115_106. — Дата останнього доступу: 15.01.2017.

171. Богуцький П. Тероризм як антиправова соціальна практика / П. Богуцький // Право України / Мін-Юст України. — 2015. — № 9. — С. 90-96.

У статті розглянуто проблему тероризму в її правовому вимірі.

172. Гудович О. Д. Профілактика вибухонебезпеки у разі виявлення вибухонебезпечних предметів / О. Д. Гудович, А. О. Гаваза, І. П. Соколовський // Безпека життєдіяльності. — 2014. — № 9. — С. 32-33.

173. Ільченко Н. В. Терористична загроза знову нагадала про себе / Н. В. Ільченко // Безпека життєдіяльності. — 2016. — № 10. — С. 29-30.

174. Кириченко Г. В. Сучасний стан і тенденції тероризму, терористичної діяльності та сепаратизму в Україні [Електронний ресурс] / Г. В. Кириченко // Вісник Запорізького національного університету. — 2015. — 2(1). — С. 186-192. — Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_Jur_2015_2\(1\)_30](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_Jur_2015_2(1)_30). — Дата останнього доступу: 15.01.2017.

175. Клімченко В. М. Увага всім до терористичної загрози / В. М. Клімченко // Безпека життєдіяльності.

– 2015. – № 11. – С. 16.

176. Мамчур О. Україна перебуває у зоні терористичних актів / О. Мамчур // Безпека життєдіяльності. – 2014. – № 10. – С. 27-28.

177. Нетребенко А. Як вижити у полоні? / А. Нетребенко // Безпека життєдіяльності. – 2016. – № 10. – С. 28-29.

178. Організація заходів медико-біологічного захисту при загрозі та під час акту ядерного тероризму [Електронний ресурс] / В. П. Печиборщ, І. В. Гуценко, Р. М. Січінава, С. Б. Коваль // Збірник наукових праць співробітників НМАПО ім. П. Л. Шупика. — 2014. — Вип. 23(1). — С. 486-492. — Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpsnmapo_2014_23\(1\)__69](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpsnmapo_2014_23(1)__69). — Дата останнього доступу: 15.01.2017.

179. Півень Ю. О. Дії керівника підприємства з попередження та запобігання терористичних актів на підприємстві, в установі, організації / Ю. О. Півень // Безпека життєдіяльності. – 2015. – № 11. – С. 27-28.

180. Сливінська І. Алгоритм дій жителів будинку при виявленні ознак можливості терористичного акту / І. Сливінська // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 6. – С. 31.

181. Сливінська І. Що робити, якщо ви стали заручником терориста? (Основні принципи поведінки) / І. Сливінська // Безпека життєдіяльності. – 2014. – № 11. – С. 23-24.

182. Сукмановська Л. М. Щодо причин виникнення

та поширення тероризму [Електронний ресурс] / Л. М. Сукмановська // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. — 2014. — Вип. 2. — С. 460-470. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvlduvs_2014_2_50. — Дата останнього доступу: 15.01.2017.

183. Федотов О. А. Поняття суб'єктів протидії тероризму в Україні [Електронний ресурс] / О. А. Федотов // Криміналістичний вісник. — 2015. — № 1. — С. 19-23. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/krvvis_2015_1_5. — Дата останнього доступу: 15.01.2017.

184. Філонов О. В. Міжнародне співтовариство у боротьбі з тероризмом [Електронний ресурс] / О. В. Філонов // Політологічні записки. — 2013. — № 7. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Polzap_2013_7_22. — Дата останнього доступу: 15.01.2017.

185. Чайковський Ю. Шляхи і засоби забезпечення сталого функціонування потенційно небезпечних об'єктів підвищеної небезпеки в умовах надзвичайних ситуацій / Ю. Чайковський // Пожежна та техногенна безпека. — 2015. — № 1. — С. 32-34.

186. Чередниченко О. Ю. Актуальні питання боротьби з тероризмом в Україні в сучасних умовах [Електронний ресурс] / О. Ю. Чередниченко, А. О. Чередниченко // Вісник економіки транспорту і промисловості. — 2017. — Вип. 57. — С. 158-163. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vetr_2017_57_24. — Дата останнього доступу:

15.01.2017.

187. Шквірук В. Природа та структура гібридних війн як однієї із форм сучасного міжнародного тероризму [Електронний ресурс] / В. Шквірук // Історико-політичні проблеми сучасного світу. — 2015. — Т. 29-30. — С. 358-362. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ippss_2015_29-30_59. — Дата останнього доступу: 15.01.2017.

188. Щербань О. Як не стати жертвою терористичного акту / О. Щербань // Безпека життєдіяльності. — 2014. — № 4. — С. 32.

Здоров'я людини

189. Айсюк Ю. Лісовий етикет / Ю. Айсюк // Безпека життєдіяльності. — 2017. — № 7. — С. 29-30.

Корисні поради щодо поведінки у лісі.

190. Андрусяк В. Мобільна загроза / В. Андрусяк // Безпека життєдіяльності. — 2016. — № 5. — С. 37.

191. Бабаков С. М. Деякі заходи з цивільного захисту та охорони праці із забезпечення права працівників суб'єктів господарювання на захист їхнього життя та здоров'я / С. М. Бабаков // Безпека життєдіяльності. — 2017. — № 5. — С. 27-28.

192. Баран В. М. Вплив харчових домішок на здоров'я людини [Електронний ресурс] / В. М. Баран // Педагогічний пошук. — 2014. — № 3. — С. 68–70. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/redp_2014_3_18. — Дата останнього доступу: 15.01.2017.

193. Белан В. Ю. Чорнобильська катастрофа - як це було і що ми маємо сьогодні / В. Ю. Белан // Екологічний вісник. – 2011. – № 6. – С. 24-26.

Проаналізовано вплив вибуху на Чорнобильській АЕС на здоров'я людей.

194. Бишевец Н. Г. Застосування технологій здоров'язбереження у процесі підготовки студентів ВНЗ / Н. Г. Бишевец, Г. А. Бишевец // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 9. – С. 10-11.

195. Білан В. М. Увага, гепатит! / В. М. Білан // Безпека життєдіяльності. – 2014. – № 11. – С. 10.

196. Бутенко Л. М. Вплив науки про харчування на технологію якісних та безпечних продуктів / Л. М. Бутенко, Н. М. Слободянюк, О. С. Андрощук // Молочное дело. – 2013. – № 11-12. – С. 11-17. – Продовж. Поч. - № 10. - 2013.

197. Великодна Є. М. Медіа–освіта як чинник забезпечення здоров'я людини: філософський вимір проблеми [Електронний ресурс] / Є. М. Великодна // Гілея: науковий вісник. — 2017. — Вип. 119. — С. 293-296. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2017_119_73. — Дата останнього доступу: 15.01.2017.

198. Вовченко Н. Що необхідно знати про алергію на холод / Н. Вовченко // Безпека життєдіяльності. – 2012. – № 12. – С. 3-5.

199. Вовчук С. Г. Вкотре про небезпеку радіації / С. Г. Вовчук, Н. Т. Кособуцька // Безпека життєдіяльності. – 2016. – № 4. – С. 35-38.

200. Галиця І. О. Здоров'я як конкурентний ресурс людини і держави та фактор економічної безпеки [Електронний ресурс] / І. О. Галиця, М. М. Шевченко, С. О. Гудзинський // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. — 2015. — Вип. 4. — С. 23-26. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/serpsru_2015_4_7. — Дата останнього доступу: 15.01.2017.

201. Гатауллін Р. Г Як уникнути негативного впливу шуму на здоров'я людини / Р. Г. Гатауллін // Безпека життєдіяльності. — 2012. — № 2. — С. 8-13.

202. Гатауллін Р. Переваги і проблеми "вільного інтернету" - WI-FI / Р. Гатауллін // Безпека життєдіяльності. — 2016. — № 9. — С. 33-36.

203. Гордієнко І. Кліщі - небезпечні вампіри / І. Гордієнко // Безпека життєдіяльності. — 2014. — № 10. — С. 31-32.

204. Григорова М. Державне управління процесами забезпечення безпеки здоров'я людини в умовах використання генетично модифікованих організмів у виробництві харчових продуктів [Електронний ресурс] / М. Григорова // Державне управління та місцеве самоврядування. — 2014. — Вип. 2. — С. 79-87. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2014_2_11. — Дата останнього доступу: 15.01.2017.

205. Грубник Н. В. Обережно, змії! / Н. В. Грубник // Безпека життєдіяльності. — 2017. — № 7. — С. 33-34.

206. Грубник Н. В. Чадний газ смертельно небезпечний для здоров'я / Н. В. Грубник // Безпека життєдіяльності. – 2016. – № 11. – С. 25-26.

207. Добридень О. В. Потенціал здоров'я людини в сучасних умовах [Електронний ресурс] / О. В. Добридень // Грані. — 2016. — № 4. — С. 45-50. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Grani_2016_4_10. — Дата останнього доступу: 15.01.2017.

208. Добриця В. П. Важлива "золота година" / В. П. Добриця // Безпека життєдіяльності. – 2014. – № 5. – С. 35-37.

"Золота година" - медичний термін, допомога потерпілим протягом перших 5-20 хвилин.

209. Добрянський В. І. Тютюнопаління - пагубна звичка / В. І. Добрянський // Безпека життєдіяльності. – 2014. – № 12. – С. 7-9.

210. Добрянський В. М. Алкоголізм серед молоді - катастрофа XXI століття / В. М. Добрянський // Безпека життєдіяльності. – 2013. – № 8. – С. 14-15.

211. Домедична допомога в умовах бойових дій [Електронний ресурс] : мед. посіб. / [В. Д. Юрченко, В. О. Крилюк, А. А. Гудима та ін.] — Київ : Середняк Т. К., 2014. — 80 с. — Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/1489484/>. — Дата останнього доступу: 15.01.2017.

В посібнику описано основні елементи надання домедичної допомоги пораненим на полі бою та відповідає визначенням міжнародним стандартам «care under fire».

212. Дужий І. Д. Перша допомога при

невідкладних станах [Електронний ресурс] : навч. посіб. / І. Д. Дужий, О. В. Кравець. — Суми : Сумський державний університет, 2014. — 213 с. — Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/1538015/>. — Дата останнього доступу: 15.01.2017.

213. Желобецька Т. Ф. Негативний вплив побутової хімії на людину / Т. Ф. Желобецька // Безпека життєдіяльності. — 2015. — № 11. — С. 29-30.

214. Ільченко Н. В. Про безпеку варто потурбуватись / Н. В. Ільченко // Безпека життєдіяльності. — 2017. — № 6. — С. 4.

Про небезпеку кишкових інфекцій в літку.

215. Ільченко Н. В. Що потрібно знати про сальмонельоз / Н. В. Ільченко // Безпека життєдіяльності. — 2017. — № 9. — С. 5-6.

216. Карандашев В. І. Посттравматичні стресові розлади та методи психологічної допомоги населенню, яке постраждало в надзвичайних ситуаціях / В. І. Карандашев // Безпека життєдіяльності. — 2014. — № 7. — С. 5-6.

217. Катаєва С. Є. Безпека пластмасових виробів, використовуваних у побуті / С. Є. Катаєва // Безпека життєдіяльності. — 2014. — № 5. — С. 28-30.

218. Кірпічніков В. Ю. Культура роботи за комп'ютером та здоров'я людини / В. Ю. Кірпічніков // Безпека життєдіяльності. — 2012. — № 4. — С. 3.

219. Кірпічніков В. Ю. Проблеми здорового харчування та профілактика йододефіциту / В. Ю. Кірпічніков // Безпека життєдіяльності. — 2013. — № 9. — С. 7-8.

220. Кланца А. І. Здоров'я людини та параметри його збереження: теоретико-методологічний аналіз [Електронний ресурс] / А. І. Кланца // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. — 2017. — № 2. — С. 26-33. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnaddy_2017_2_6. — Дата останнього доступу: 15.01.2017.

221. Клещевніков А. Грип: порятунок можливий! / А. Клещевніков // Безпека життєдіяльності. — 2016. — № 1. — С. 4.

222. Кобренюк Т. М. Дієти і дієтоманія / Т. М. Кобренюк // Безпека життєдіяльності. — 2014. — № 12. — С. 3-6.

223. Кобренюк Т. М. Стрес / Т. М. Кобренюк // Безпека життєдіяльності. — 2017. — № 10. — С. 5-7.

Про стрес людини, його стадії, види та способи подолання.

224. Коцура Н. І. Безпека життєдіяльності та охорона здоров'я нації в контексті національної безпеки держави / Н. І. Коцура // Безпека життєдіяльності. — 2013. — № 11. — С. 24-28.

225. Кочина М. Профілактика очних хвороб користувачів ПК / М. Кочина // Охорона праці. — 2013. — № 2. — С. 49-53.

226. Лебеденко Т. Є. Роль хлібобулочних виробів у формуванні здоров'я людини та способи покращення їх якості шляхом застосування фітодобавок [Електронний ресурс] / Т. Є. Лебеденко, Т. П. Новіч-

кова, В. О. Кожевнікова // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. — 2014. — № 1. — С. 79-89. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdnuett_2014_1_11. — Дата останнього доступу: 15.01.2017.

227. Левицький Н. Як правильно надавати першу допомогу при утопленні? / Н. Левицький // Безпека життєдіяльності. — 2015. — № 9. — С. 31-36.

228. Мельохіна В. Б. Негативний вплив комп'ютера на здоров'я людини / В. Б. Мельохіна // Безпека життєдіяльності. — 2015. — № 3. — С. 30-31.

Про хвороби хребта.

229. Мельохіна В. Б. Шкідливі звички: паління / В. Б. Мельохіна // Безпека життєдіяльності. — 2015. — № 6. — С. 4-7.

230. Мокієнко А. В. Якість води поверхневих водойм як фактор ризику для здоров'я населення: математична модель / А. В. Мокієнко, Л. Й. Ковальчук, А. Д. Крісілов // Вісник Національної академії наук України. — 2017. — № 10. — С. 42-52.

231. Мороз М. В. Значення основних аспектів раціонального харчування та екологічних продуктів для здоров'я людини / М. В. Мороз // Екологічний вісник. — 2015. — № 1. — С. 19-20.

Окреслено пріоритетні напрями поліпшення доступності та якості харчування з метою збереження здоров'я населення.

232. Петрусенко В. П. Оцінка радіаційних ризиків

загрози здоров'ю людини при потраплянні до організму ^{137}Cs [Електронний ресурс] / В. П. Петрусенко // Екологічна безпека. — 2014. — Вип. 2. — С. 93-96. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ekbez_2014_2_18. — Дата останнього доступу: 15.01.2017.

233. Подобєд І. М. Вплив шкідливих випромінювань персонального комп'ютера на безпеку здоров'я людини / І. М. Подобєд // Інформаційний бюлетень з охорони праці. — 2013. — № 2. — С. 57-60.

234. Привроцька І. Б. Продукти харчування як джерело впливу на організм людини / І. Б. Привроцька // Екологічний вісник. — 2017. — № 3. — С. 22-23.

235. Приходченко К. І. Педагогічна терапія як орієнтація на внутрішній локус контролю цілосного здоров'я людини / К. І. Приходченко, В. В. Приходченко, О. В. Приходченко // Безпека життєдіяльності. — 2012. — № 9. — С. 10-13.

236. Прохоренко А. Що таке "нітрати" та з чим їх не їсти / А. Прохоренко // Безпека життєдіяльності. — 2016. — № 4. — С. 9-10.

237. Романів Л. В. Аналіз стану здоров'я студентської молоді / Л. В. Романів // Безпека життєдіяльності. — 2013. — № 10. — С. 15-18.

238. Ромасюкова Т. Харчові добавки - користь чи шкода? / Т. Ромасюкова // Безпека життєдіяльності. — 2017. — № 7. — С. 25-26.

239. Сливінська І. Ботулізм: хворобу легше попере-

дити, ніж лікувати / І. Сливінська // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 1. – С. 2-3.

240. Сливінська І. Екстремальні ситуації кримінального характеру - це дуже небезпечно! / І. Сливінська // Безпека життєдіяльності. – 2016. – № 11. – С. 23-24.

241. Сливінська І. Кидайте курити вже сьогодні / І. Сливінська // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 8. – С. 5.

242. Сливінська І. Небезпеки літнього відпочинку / І. Сливінська // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 6. – С. 5.

243. Сопронюк М. Т. Як уберегти себе від ботулізму / М. Т. Сопронюк // Безпека життєдіяльності. – 2013. – № 2. – С. 8.

244. Сопронюк М. Врятуймося від гіповітамінозу / М. Сопронюк // Безпека життєдіяльності. – 2014. – № 4. – С. 5-6.

245. Сопронюк М. Т. Людина у світі побутової хімії і полімерних препаратів / М. Т. Сопронюк // Безпека життєдіяльності. – 2013. – № 1. – С. 10-11.

246. Тарасова В. В. Вплив забруднення атмосферного повітря на стан здоров'я населення / В. В. Тарасова // Агросвіт. – 2013. – № 16. – С. 24-28.

247. Тарасова В. В. Оцінка впливу екологічного стану довкілля на здоров'я населення / В. В. Тарасова // Агросвіт. – 2013. – № 13. – С. 3-6.

248. Треніна А. С. Дифтерія - що це таке? / А. С. Треніна // Безпека життєдіяльності. – 2016. – № 5. – С. 2.

249. Треніна А. С. Люк - неочікувана небезпека / А. С. Треніна // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 11. – С. 36-37.

250. Треніна А. С. Осіння депресія / А. С. Треніна // Безпека життєдіяльності. – 2015. – № 9. – С. 6.

251. Треніна А. С. Сказ - небезпека поруч! / А. С. Треніна // Безпека життєдіяльності. – 2016. – № 4. – С. 10-11.

252. Треніна А. С. Що робити при отруєнні парами фарби або бензину / А. С. Треніна // Безпека життєдіяльності. – 2016. – № 10. – С. 34-35.

253. Усик С. Вчимося керувати стресом / С. Усик // Безпека життєдіяльності. – 2015. – № 10. – С. 7.

254. Федоренко М. Безпечна напруга як захист від ураження струмом / М. Федоренко // Довідник спеціаліста з охорони праці. – 2015. – № 10. – С. 29-33.

255. Халмурадов Б. Д. Медицина надзвичайних ситуацій [Електронний ресурс] : підруч. / Б. Д. Халмурадов, П. Б. Волянський. — К. : Центр учбової літератури, 2016. — 208 с. — Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/2035069/>. — Дата останнього доступу: 15.01.2017.

У підручнику наведено загально прийняті підходи, що застосовуються при наданні домедичної допомоги в надзвичайних ситуаціях. Виствітлено медико-тактичну ха-

рактеристику надзвичайних ситуацій. Представлено стислий опис анатомії та фізіології людини, що сприяє кращому опановуванню дисципліни «Медицина надзвичайних ситуацій». Підручник призначено для студентів вищих навчальних закладів, наряду підготовки «Цивільна безпека», «Пожежна безпека», а також для викладачів цієї дисципліни.

256. Чагайда М. О. Вплив куріння на організм людини / М. О. Чагайда // Безпека життєдіяльності. – 2017. – № 11. – С. 2-4.

257. Чернюк В. Медицина праці: виклики ХХІ сторіччя / В. Чернюк // Охорона праці : наук.-виробн. журн. – 2017. – № 7. – С. 33-35.

Вплив на здоров'я людини наноматеріалів і нанотехнологій, інформатизація суспільства, хімічна небезпека.

258. Чорний О. І. Заходи особистого захисту від нападу іксодових кліщів / О. І. Чорний // Безпека життєдіяльності. – 2015. – № 3. – С. 4-5.

259. Шпонтанк І. М. Спекотне літо та стан здоров'я людини / І. М. Шпонтанк // Безпека життєдіяльності. – 2013. – № 6. – С. 35-36.

260. Якість питної води та її вплив на здоров'я населення / Д. О. Ластков, Л. О. Говта, С. Т. Брюханова, Л. В. Павлович // Екологічний вісник. – 2012. – № 6. – С. 20-21.

Про вивчення показників якості питної води для поліпшення стану здоров'я населення та оздоровлення соціально-екологічної ситуації в Україні.

261. Яковець Н. Наркоманія - проблема сучасного суспільства / Н. Яковець // Безпека життєдіяльності. –

2015. – № 2. – С. 8-11.

262. Яковець Н. Як запобігти кишковій інфекції /
Н. Яковець // Безпека життєдіяльності. – 2016. – № 1.
– С. 5.

Авторський покажчик

А

Айсюк Ю. 189
 Андрєєв В. І. 1
 Андрєєв С. О. 47
 Андрієнко М. В. 103, 104
 Андрощук О. С. 196
 Андрусак В. 190
 Анісімов М. 105
 Атаманчук П. С. 2

Б

Бабаков С. М. 48, 49, 191
 Балацька О. Б. Т. 170
 Баран В. М. 192
 Барановська А. С. 38, 83
 Белан В. Ю. 193
 Березюк О. В. 4
 Бишевець Г. А. 194
 Бишевець Н. Г. 194
 Білан В. М. 195
 Білих Н. С. 5
 Бірюков Д. С. 50
 Богданович Л. 163
 Богуцький П. 171
 Брюханова С. Т. 260
 Бутенко Л. М. 196

В

Василенко О. О. 106
 Великодна Є. М. 197

Вовченко Н. 198
 Вовчук С. Г. 199
 Волянський П. Б. 255

Г

Гаваза А. О. 53, 172
 Галиця І. О. 200
 Гатауллін Р. Г. 201, 202
 Гвоздій С. П. 6, 7
 Геліх А. О. 106
 Гловацька О. 51
 Говорун С. В. 116
 Говта Л. О. 260
 Горденко С. І. 52
 Гордієнко І. 203
 Горюн Т. 107
 Григорова М. 204
 Гринюк Т. Ю. 8
 Грубник Н. В. 205, 206
 Гудзинський С. О. 200
 Гудима А. А. 211
 Гудович О. Д. 53, 81, 172
 Гулак О. В. 108
 Гура Є. О. 54
 Гуценко І. В. 178
 Гушак Ж. М. 9

Д

Дембіцька С. 24
 Денисенко О. 109
 Добридень О. В. 207

Добриця В. П. 55, 208
 Добрянський В. І. 64, 209
 Добрянський В. М. 210
 Доманський В. А. 56
 Домничев М. В. 57
 Дужий І. Д. 212
 Д'ячук Ю. 58, 110

Є

Євдін О. М. 59
 Євсюков О. П. 60
 Єфіменко Н. П. 10
 Єфіменко П. Б. 10
 Єфімова О. 61

Ж

Желобецька Т. Ф. 213
 Жуковський О. М. 35

З

Заплатинський В. М. 62, 63
 Запорожець О. І. 3, 11, 94
 Зацарний В. В. 12
 Зейда В. 111
 Земелева Л. Г. 13, 14
 Зеркалов Д. В. 15
 Зима І. 16
 Зінич Ю. М. 117
 Зубченко П. А. 112

І

Ігнатенко С. А. 17

Ільїна В. М. 64,
 Ільченко Н. В. 18, 19, 65, 173,
 214, 215

К

Калашнікова Л. В. 1, 20
 Калиненко Л. 66
 Калмиков Ю. І. 21
 Капшук С. П. 113
 Карандашев В. І. 67, 216
 Катаєва С. Є. 217
 Качинський А. Б. 22
 Кирченко Г. В. 174
 Кірпічніков В. Ю. 114, 218,
 219
 Кланца А. І. 220
 Клещевніков А. 221
 Клименко Н. Г. 68
 Клімович А. 115
 Клімченко В. М. 175
 Кобилянська І. М. 23
 Кобилянський О. В. 23, 24
 Кобренюк Т. М. 222, 223
 Коваленко В. В. 59
 Коваль С. Б. 178
 Коваль Т. І. 25
 Ковальчук Л. Й. 230
 Кожевнікова В. О. 226
 Кожем'якін О. С. 26
 Коженевські Л. Ф. 43
 Кондратюк В. 70
 Кондратюк Н. М. 98
 Коренчук О. С. 71
 Корепанова Н. 72
 Корсак К. В. 27

Корсак Ю. К. 27
 Кособуцька Н. Т. 199
 Костенко В. 73
 Костроміна О. Г. 74
 Коцур Н. І. 28, 224
 Кочина М. 225
 Кравець О. В. 212
 Криворучко М. Ю. 29
 Крилюк В. О. 211
 Кринична І. П. 116
 Крісілов А. Д. 230
 Крук С. І. 124
 Кузічкін В. І. 75
 Кусковець С. Л. 124
 Кухарець С. М. 87
 Кухарішин С. Д. 121
 Кухнюк О. М. 124
 Кучарськ Л. В. 117
 Кучма Д. Я. 30

Л

Ластков Д. О. 260
 Лебеденко Т. Є. 226
 Левицький Н. 227
 Лемешев М. С. 4
 Лещенко О. Я. 50
 Лутак Н. Г. 31

М

Мазуренко В. І. 81
 Макаренков Г. 118
 Малинівська Л. І. 76
 Мамчур О. 77, 176
 Манойло О. Г. 21

Мартин О. М. 119
 Масікевич Ю. Г. 35
 Мельохіна В. Б. 228, 229
 Мендерецький В. В. 2
 Мислицький В. Ф. 35
 Михайлюк В. О. 94
 Міляєв О. К. 37
 Мінін Ф. 78, 128
 Могильниченко В. В. 59, 72
 Мокієнко А. В. 230
 Мороз М. В. 231
 Мул А. М. 79
 Мягченко О. П. 33

Н

Назаренко В. Ю. 120
 Нестеренко О. В. 57
 Нетребенко А. 34, 177
 Новічкова Т. П. 226

О

Огурцов С. Ю. 121
 Олійник В. М. 36
 Онищенко А. І. 81
 Опільський С. 122
 Осадчук Л. В. 80

П

Павлович Л. В. 260
 Павлюк В. Є. 82
 Панкратов О. М. 37
 Панчук О. П. 2
 Пашков А. П. 38, 83

Перепелятнікова Л. 66
 Петик П. Ф. 113
 Петрусенко В. П. 232
 Петухова Т. А. 39
 Печиборщ В. П. 178
 Півень Ю. О. 179
 Пількевич О. 125, 126, 127,
 144, 145, 146, 147, 148
 Пількевич С. 125
 Плис М. М. 45
 Поведа Т. П. 40
 Подобєд І. М. 233
 Подобєд С. І. 88
 Подскальна О. А. 84
 Полищук А. 85
 Полторацький Б. 128
 Полушкин А. М. 113
 Попов М. Д. 25
 Привроцька І. Б. 234
 Применко В. І. 3
 Присяжнюк В. В. 121
 Приходченко В. В. 235
 Приходченко К. І. 235
 Приходченко О. В. 235
 Просяник Н. С. 131
 Прохоренко А. 236
 Процуха В. О. 41

Р

Растеряєва Н. О. 98
 Рачков С. 96
 Рожков А. 86
 Романів Л. В. 237
 Ромасюкова Т. 238
 Рукин М. В. 132

С

Савченко В. М. 87
 Савченко Л. Г. 87
 Світлишин Р. Д. 88
 Семичаевський С. 133
 Серіков Я. О. 43
 Сиротюк О. А. 44
 Січінава Р. М. 178
 Сливінська І. 89, 180, 181,
 239, 240, 241, 242
 Слободянюк Н. М. 196
 Сметанін В. Т. 45
 Совенко О. 134, 135, 136
 Соколовський І. П. 53, 81,
 172
 Сопрнюк М. Т. 137, 243, 244,
 245
 Степневська Я. В. 45
 Стоєцька В. 138
 Стоєцький В. 139, 140, 141,
 142, 143
 Сукмановська Л. М. 182

Т

Тарасова В. В. 246, 247
 Телюкова Ю. М. 38, 83
 Ткаченко Ю. 90
 Ткачук С. С. 35
 Толстенко А. 144, 145, 146,
 147, 148
 Треніна А. С. 149, 150, 151,
 152, 153, 154, 155, 248, 249,
 250, 251, 252
 Трошина С. 156, 157, 158,

159, 160, 161, 162
Туровська Г. І. 46

У

Усик С. 163, 253

Ф

Фандєєв О. 91
Федор О. Т. 92, 164
Федоренко М. 93, 165, 166,
254
Федотов О. А. 183
Філонов О. В. 184

Х

Халмурадов Б. Д. 3, 94, 255

Ц

Цимбал А. А. 167

Ч

Чагайда М. О. 256
Чайковський Ю. 95, 185
Чередниченко А. О. 186
Чередниченко О. Ю. 186
Череха В. 96
Чернета В. М. 97
Чернюк В. 257
Чиняєва Т. С. 98
Чорна О. Г. 2
Чорний О. І. 258

Ш

Шаталов О. С. 124
Шевельов О. В. 99
Шевченко М. М. 200
Шквірук В. 187
Шпонтак І. М. 259

Щ

Щербань О. 188

Ю

Юрченко В. Д. 211

Я

Яковець Н. 101, 261, 262
Яцюк О. 66
Ященко В. 102, 168, 169

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
ВСТУП	5
Безпека життєдіяльності особи, суспільства та держави	10
Цивільна оборона та цивільний захист	19
Пожежна безпека	29
Терористична загроза	39
Здоров'я людини	42
АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК	54

Проблеми життєдіяльності людини в сучасних умовах

Рекомендаційний покажчик літератури

Укладач: **Ястремська** Анна Анатоліївна

Редактори: О. Г. Пустова, Д. В. Ткаченко

Комп'ютерний набір: І. А. Фисенко

Дизайн і верстка: Д. В. Ткаченко

Формат Ум. друк. арк.
Тираж ___ прим. Зам. № ___

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Г. Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.

Адреса бібліотеки МНАУ:
54020, м. Миколаїв, вул. Генерала Карпенко, 73

Адреса сайту: lib.mnau.edu.ua